

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Vitae Christi pars secunda - Cod. Aug. perg. 23

[Reichenau ?], [15. Jh.]

Capitulum LXVIII

[urn:nbn:de:bsz:31-41582](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-41582)

te magistri meū et dominū ihesum xpm et tunc merear uideri facie ad faciem te omnis consummatoris sine dñe. **Oratio**

Omnis ihu xpe qui hora dñi seō fusti ante crucem vno mēto seu fessio potatus ac demidatus et tuus uestibus spoliatus in manibus q̄ et pedibus clavis acutissimis perforatus et durissime cruci affixus. in cruce aut potatus a multis blasphematus et derisus ac iterum aceto seu vno potatus. da michi q̄ patris meī crucem merui ut in te aspiciens totus totaliter carere et spū transfigar omni q̄ muria et contumelia ac confusione contempta teum cruci affigat ut nec aliquid sciat nisi te ihū te mō crucifixum amen.

De nona caplm lxxviii

Nona non cogitabis mente luscuber et deuota sapiam habes animam qualiter ficitatur ipe fons uite et dulcedo cordū nrorum ihū domnus tuus amantissimus et omnigrauoitate acceptissimus uenis iam exsangms effusione exhaustus et uiribus deficiētibus appropinquans morti incipit oculos languescētes depmēre et facie pallēte. **Ecce** quomō incipit inclinare caput ihs matrem suam q̄ dans ei aue ultimū aue mō doloris et omnis desolacōis quod nō poterat ore et uerbo expmē pre mma cōpassione et mestabili dolore et q̄ comendans ei corpus suū tam crudelit fossū ac lateratum et dissipatum bndiq̄. **Et** eam uersus p̄m suū q̄ ostendens eo modo moriendū q̄ moriebatur ex obedientia patris et non inuoluntarie et q̄ grās agēs eadē q̄ xpm reuocabat ad se docēs nos similit̄ grās in aduersis agere et sufficās se per uarias tribulacōnes ad p̄ma sequendū et q̄ tradens ei spm suū. **Ita** q̄ declinare a crucis titulo se ostendens et

uanam yflociaz uitare nos docens de se dicit. **Nolo** hic regnare scribat aut noiet me regem pylatus. **Et** eam q̄ me patri redalato nūtiāns michi pacem me salutat et osculum michi prebet et aures meis p̄ibus que prius non profecerunt ad exaudendū melinat. **Quo** facto conclusit ultimū ihs se septimū cum clamore ualido et lacrimis dices. **Pater** in manus tuas et in potestate tua commendo spm meum. per quod uoluit nobis declarare q̄ sanctorum anime ex tunc in manus dei ascendunt. **Nam** p̄us ab inferis omni tenebant donec uenit qui captiuos redēdit p̄ditauit bndē. **Quillius** h̄et autē uox edoret q̄ aie sanctorū nō demceps i inferis nō clauduntur ut prius s̄ apud deū sunt huius rei fco xpo principio bndē et atbas. **nasus** commendat em patri per se xpm uerfos mortales in se xpm uerfos. **Nam** sumus membra eius s̄m illud apli. **Omnes** vni estis in xpo. **Deus** ergo dñs clamat uerat hely hely et modo clamat. **Pater** in manus tuas bndē dant quidam ut libero q̄ ab illo ps. **Deus** deus respice in me usq̄ ad istum uersum. **In** manus tuas commendo s̄ in ubi sunt ps decem et uersus. **r. et. l.** xpo dixit ipos omis p̄mi uidelicet et ultimū uersum cum clamore s̄ m̄medios subsilentio. **De** isto clamore xpi sciat et de supiori uidetur loqui apls cum dicit. **Qui** in diebus carnis sue p̄ces cum clamore ualido et lacrimis offerens exauditus est p̄ sua reuerentia et ex hoc uidetur q̄ xpe in illis uerbis hely hely quā in ihs pater in manus tuas lacrimatus fuit. **Ali** uero d̄. **ant** q̄ xpe totū psalmū. **Deus** deus meus respice et dēndē psalmū. **In** te domine usq̄ ad uersum. **In** manus tuas inclusue decantant. **Commendauit** dominus ihesus patri spm non q̄ egeret s̄ ut nos instrueret. **In** hoc em septimo uerbo quod maxie deuoacōis fuit exemplum multiplicis i fōrōis

ms de psalms

nobis reliquid prout infra in documentis
articuli patebit. **H**oc aut uerbo ultimo
dicto inclinato capite tradidit spm seu em-
isit spm non coactus et inuoluntate sed quia uoluit
et uoluntate siue exspirauit. i. spm extra
corpus sponte et propria potestate in se non
alius exortit. Unde aug. Quis ita dormit
quia uoluit sicut ibi mortuus est quia uo-
luit. Quis ita ueltem pome quia uoluit sic
se carne exiit quia uoluit. Quis ita in uolu-
erit abire quomodo cum uoluit obire. Quarta
esperata uel timentia est potestas iudicantis
si tanta apparet morientis. Unde aug. In q.
apparet quod ipse tradidit spm clamando o-
rando et lacrimando. In pms duobus sal-
tem tradendo spm et clamando diuinitas ap-
paruit et deitatis sue potentias ipse decla-
rauit. Tradere em uel emittere spiritum
propria uirtute diuine potestatis indicium e-
st nemini nisi deo conuenit. Et per hoc quod mo-
riens clamauit apertissime se uocari deum
ostendit. Nam homines alij morientes non
clamare sed uis spirare uel tenuiter loqui pos-
sunt. In alijs aut duobus scilicet in oratione et
lacrimatione humanitas apparuit et in se-
cutionis affm ipse manifestauit. Quando
ipse matheus dicit. Ihesus aut uerum cla-
mans uoce magna emisit spm. Et mat-
theus aut emissit uoce exspirauit magis.
Quid hac uoce magna dixerit lucas ap-
te designat dicens. Et clamans uoce magis
ihesus ait. Pater in manus tuas commendo spi-
ritum meum et hec inq dicens exspirauit.
Iohannes uero tacens de hac uoce scribit.
Cum ergo accepisset ihesus acetum dixit co-
summatum est et inclinato capite tradidit
spm emissit tamen prius uoce p dicitur fuit
aut dicit ita magnus et ita ualidus cla-
mor iste quod usque in infernum auditus fuit et
celum terramque tremere fecit. Hoc ergo illa
illa non fuit naturalis sed miraculosa quia
homo magno et longo cruciatu afflictus

et ex tali afflictione morti sic ipse non
posse sic clamare uirtute nature et ideo se-
quitur quod hoc illa esse formata dei uirtute.
Hic nota quod eadem hora qua primus adam
peccauit secundus exspirauit. Primus em
post meridiem peccauit quia mox ut pec-
cauit uox domini ambulantis ad auram
post meridiem audiuit et nunc circa horas
nonas secundus adam exspirauit. Unde q.
hora primus adam peccando mortem hinc
mundo induxit eadem hora secundus adam
mortem moriendo destruxit et qua hora il-
li paradysus est conclusus eadem hora ipse
paradysum aperuit quia secundum bedam ordo
postebat ut eodem tempore articulo quo ad
peccanti obcluserat ianuam paradysi pade-
ret eam latronem penitentem. Et secundum glo-
ram sol a feruore tepescit est passionem
consummat ostendens se mori pro peccata
quibus a diuina luce et dilectio in hanc noc-
tem cecidimus. Item hac hora mortuus est
quia per eum nouem ordines angelorum
reparauit. Non dum etiam quod sicut dicitur
in gloza iob. Domino in cruce passio dra-
bolus quo procurante crucifixus erat ad-
uenit querens si quid peccati in ipso inueniret.
Et dicit inq in hostioribus quod stabat supra
brachia crucis donec ipse exspirauit et tunc
uidens se confusum recessit et ueniens ad
tactam iuuit ibi autem ipse portas et seras
confingentem et iustorum animas in eam edu-
centem. Et tunc mox remotum est diuine ui-
sionis impedimentum quod figurauit gla-
dius flammis et uersatilis positus ante pa-
radysum. Ostendunt autem quod inter omnes pe-
nas passionis ipse ista pena mortis fuit
aterrabilissima quia inter omnia terribilia ter-
ribilissimum est mors et hoc est spm dimissum.
propter naturalem inclinatio hinc ad corpus
Et fuit specialis ratio in ipso de tali acta
et tali corpore cui uox diuinitas unita
fuit in unitate supposita. Unde oportuit

1000

1000

1000

pro dñi bñ
notanda

illa separatio est maxime penalis. In isto articulo exspiratois seu mortis xpi habentur plura documenta. primum est quod nos debemus commori xpo moriendo iudicis mundo et peccatis si cum xpo in eterna uita uiuere uoluermus. Unde aplos. Si commortui sumus cum xpo et conuiuemus et de talibus idem aplos ait. mortui enim estis secundum mundum et carnis et uita uia abstondita est cum xpo in deo. Secundum est quod in angustia mortis alia uoce clamans ad patrem et commendans ei spiritum suum reliquit nobis exemplum in morte deuocionis docens nos in hoc ipso bonis inquit quid nos in articulo temptatois et specialiter in angustia mortis positi facere debemus. Semper enim debet auxiliu nostru in deo ponere et eum uocare ut ipse nos ei commendare quoru corpora cotidie tendunt ad mortem et penitus ignoramus diem et horam. Et specialiter in hora et articulo mortis debemus hoc facere quia maxime tunc est nite et ppter hostias importunitatem maiorem et ppter nre uirtutis debilitatois. Reliquud etiam nobis exemplum perfecte fiducie patris defensionis per hoc enim quod in manus patris celestis homo suu spiritum commendat securus esse debet quod diuina uirtute ab insu malignoru spirituu defensat. Tertiu documentum specialiter pro religiosiis quod moriunt mundo in religionis ingressu est quod ipi debent spiritum suu uoluntate et spiritum suu tradere in manus spiritualis patris scilicet plati sic quod amplius non resumant usque ad diem rems exemplo xpi qui spiritum suu quem moriens in manus patris commendauerat ulterius non nisi in uene sua resumpsit. Commendans enim spiritum suo patri exemplum perfecte obedientie et subiectiois reliquit quia quilibet subditus toto obedientie superiori ascriptus hmitis hñ dicitur suo preclato pater in manus tuas

commendo spiritum meum. Illi ergo religiosi qui nunquam deposuerunt spiritum suum uel ante resurrectionem resumunt puta qui secundum uoluntatem suam facere et spiritum suum sequi uolunt mendaces sunt et resurrectionem non uidebunt et ideo antipod sunt. Quartum documentum est quod ualde utile et salubre est legere illos. primum quos ipse orauit in cruce quia nullu dubiu quod deuotiois effectum legenti eos conferat salutarem. Et dicit quod specialiter ualeant ad expiatiois negligenciaru in horis canomas negligens dicitis. Quintum documentum est quod quicunque aliqui sunt iusti et sancti nunquam in se putant securos de diabolo ac ipse nec spiritum in cruce dimiserit quod cum obfueret. Quod ergo presumere poterit hoc miser et fragilis certe de nullo nisi solu de morte xpi. Unde augustinus. Tota spes mea est in morte domini mei. Quod eius est meritum meum et refugiu meum salus uita et re mea non possum terere multitudinem peccatois si mors domini in mente uenerit quia pccata mea illam dimittere non possunt. Sextum documentum est quod nos multum tenemur amare xpm qui pro nobis animam suam posuit et caput suu ad nos in morte inclinauit. Unde augustinus. saluator noster caput suum inclinauit in morte ut oscula daret discipulis suis. Et nos uocens dominum osculamur quocumque in eius amore compungimur. Septimum documentum est quod quilibet propius moriens debet illa quicquid supradicta seruare quantum potest que ipse moriens seruauit. Ipse enim orauit clamauit plorauit animam patri commendauit et spiritum tradidit sic et nos in extremis positi debet orare clamare saltem corde plorare pro peccatis per uentis primis animam deo commendare et spiritum tradere uoluntarie. scilicet moriendo. Quod conformandum se hinc articulo recognoscit homo quanto amore saluator in morte percutit ut nos emularet et quod

hoc uo ualde by 24
ita facto. r. de. dng
nu est. T

hoc 7. no q. uti le.

condicionem mortis iudicij qui vitam om-
 uersis creaturis tribuit et mortuus est q̄
 mortuos suscitauit. Et reuoluat in mente
 sua documenta p̄missa ih̄u qui in cruce
 animas moriens tuas patri comendasti.
 Da mihi in hac uita tibi spiritualiter sic
 comori quatenus tu in hora mortis mee
 detineris animas meas miseris habere comen-
 data. Ego autē domine in illas manus tuas
 excensas et perforatas et factas sanguine et spe-
 ras comendo sp̄m et corpus meū et supplico
 caritati tue ut in nouissima hora possim
 tui memoria integra fide pura et spe fixe-
 ma animas meas in manus tuas miserico-
 rissimas comendare quas pro me saluandis
 expandisti in cruce et audire merear uer-
 bum illud dulcissimū. hodie meū cū ip̄a.
 d̄so. **Et tūc** hanc uocē uelū templi quod e-
 rat foras ante faciem et introitum templi
 prohibens aspectu sanctorum qui erant in
 templum factum est in d̄o a summo usq̄ de-
 cesum non illud quod erat intra templum
 inter sancta et sc̄a sanctorū. Unde **Origenes** di-
 citur autem fuisse uelā intelligunt d̄m quod
 uelat sancta sanctorū altera ex tēris siue
 tabernaculi siue templi. In passione ergo do-
 minū saluatoris uelū quod erat a foris
 conuulsum est a sursum usq̄ deorsum ut
 ab inicio mundi usq̄ ad finem conuulso ue-
 lamē misteria publicenē que usq̄ ad
 xp̄i aduentū rationabilis fuerant oculi-
 tata. Cum autē ueniret quod p̄ se factum est tūc
 auferretur eiaz sc̄dm uelū ut uideremus
 eiaz que intus sunt occultata sc̄z ueram
 archam testamenti et sicut ip̄a se habet
 natura uideam⁹ uerberum et alia hec origē.
De hoc ergo signū figurabat reuelata
 esse misteria et secreta sacramentorū legis
 que ante uelata erant ut uniuersis pro-
 derentur et ad gentes transfuerent et imple-
 tam esse ueritatem que in figuris latebat
 et celum apertum quod ante clausum erat

Unde et nos in passione domini et cruce et
 reliquas et cetera facta detegimus i celū
 et patefacimus. Et in euangelio nazareo-
 rum legitur sup̄liminare templi i fronte
 magnitudinis fractum esse auditas q̄ uo-
 ces in aere et uirtutes angelicas p̄sides
 quādam templi tūc parit clamasse tran-
 sams ex hys sc̄dibus. Et autē dicit **Origenes**
 hoc uelū sanctissimū erat p̄iosissimū erat
 de purpura et abisso et corio et auro et
 serico et iacinto contextum quod in dieb⁹
 celeberrime suspendebat. Hanc q̄ uocē tūc
 mota est q̄ non ualens ferre d̄m sui pe-
 dentem et non potens sustinere xp̄i morte
 caput em huius mortui esse nō poterat
 et in signū q̄ iudei de ea abirendi et dese-
 endi erant et petre sc̄sse sunt in signū con-
 uersionis gentiliū et in signū q̄ corda quā-
 cūq̄ dura deberent compari xp̄o morienti.
 Dicitur autē q̄ ad huc apparent ibi sc̄ssure
 et deponit ibi peregrinū cruce suas et no-
 mumenta aperta sunt ad denotandum q̄
 mortis clausura erant reserata et p̄re-
 xp̄i et aliorum cum ip̄o resurgenti erant
 p̄mqua et in signū resurrectionis que ex-
 pectat futura. Et multi sanctorū surre-
 xerūt a mortuis non tūc q̄n monumenta
 aperta sunt sc̄z hora mortis xp̄i sc̄z q̄n re-
 surrexit quia cum eo surrexerūt tanquā
 testes sue tēris et ideo non ante sc̄z ai eo de-
 bebant resurgere ut ip̄m ostenderent re-
 surrexisse. Et hoc est quod subdit. Et expe-
 uentes de monumentis post resurrectionē
 eius u xp̄i uenerunt in sanctis ciuitate
 sc̄z ioh̄m et apparuerūt multis ad declari-
 corū dominice tēris. Unde dicit **Origenes** q̄ cum
 monumenta aperta sunt nō ante resur-
 rexerunt q̄ resurgeret dominus ut eēt
 p̄mogenitus mortuorum. Et i epla ad
 Corinth. p̄mae dormientū. Hec autē
 magnitudo signorum significat ut cruce
 fixum d̄m sui celum et terrā et omnia

que in eis sunt demonstrentur voce quippe
 xpi mouent elementa et simul cum eo uol
 dissolui atq; firmi omnis creatura vnde leo
 papa dendente siquidem in patibulo cre
 atore vniuersa creatura cogemur Debe
 bat hoc testimoniu suo mundis actori ut
 in eius ortu uellent vniuersa firmi h
 leo face qnta apparet int eius manifestas
 auus ante apparuit tanta infirmitas vnd
 anfr. Et iam quidem infirma eius aia mor
 uidi et misera es nunc et manifestate eius
 attende et moraberis. Qualis est hic quia
 et celum copatiat et tunc et mors mortuos
 omniat vnde et aut. Quidq; aut uideris
 ut maleficus reuifis ut flagitiosus et
 impius quus uidearis a deo delectus no de
 sine miracula no deest uirtutu habundantia
 vnde etia. Criso. Incende qta signa fecit h
 quidem e celo hoc aut in terra hoc autem
 in ipso templo simul quidem angustias suas
 demonstrans. Item ue dei magne erant q
 fiebant et non simple signa s; et fueris sig
 vniuersa erant tenebre fasso petre uelum
 medium fassum terre conuassio et multe an
 gustie superhabundantia erat hec Criso. Q
 quum pra mater eius tunc dolebat qn hoc
 fieri uidebat vnde ang. Legitare libi qntas
 dolor tunc fuit mri cum sic dolebant que m
 sensibilia erant. Non lingua loqui nec mes
 cogitare ualebit qnto dolore tenebat tuc
 anima mare hec ang. Crisostome hec signa
 pnta habent fieri et resuscitaco et con
 uersione peccatoris dei quippe templum
 est fidelis aia auus uelum funditur qn ue
 lame pportis et auulsi pta dissipat
 Quid em uelum impedit ne uideri pos
 sent sancta templi sit ptem impedit ne
 uideantur sancta paradisi quor tunc q
 tum ad sufficienciaz fuit amotum p mor
 tem xpi delum em templi fassum fuit in
 signu q per mortem xpi ablatum est impe
 dimentum quod nos secreta gaudia parad

si prohibuit contemplanti ita uelum ope
 rebat secreta templi Terra mouet i pa
 recogitaco et p timorem compunctiois
 mine et qn per compassioz mortis xpi
 tremu desideriu in amorem comutat co
 lestium Terra en tremuit pre horrore
 ignominiose mortis xpi inflite ad desig
 nandum q corda terrena xpi patienti de
 bent compati et eius scriptum uidau for
 midare. Et aut tremuit in tene hoc desig
 spcaale tepudum quoddaz quo ois crea
 tura debi conganere xpo resurgenti sicut
 caaz compassa fuit xpo morienti vnde p
 mus tremor designat metum et errorem
 secundus aut gaudium et epulaco. De
 tre fundit in contritione et per dolorem
 contricois in corde et qn duricia cordis per
 pietatem emollitur compassiois ppetee em
 fasso sunt ad designandum q corda lapidea
 et dura per dolorem contricois et itme
 compassiois fendi debent. Monumenta ape
 ruit in confessioe et per pudore confessiois
 more et qn fetor qui intus latet foras per
 os prode a ortu resurgit in spuali diu
 ficatione et per laborem satisfacois in opere
 et qn ad boni opis euacu epatat sompnis
 pigritie et apparet in sancta ciuitatem in
 aie illinacione. In hora mortis tue domne
 uelum templi fassum est rogo te aufer ue
 lamem ignorantie de corde meo ut uideaz
 uoluntatem tuaz et ope perfina. Terra
 cotremuit da michi obsecro qui sum tra
 et omis coram te stare cum casto timore
 et reuerencia filiali et meam salutem cu
 timore et tremore operari. De tre fasso
 sunt da michi ut lapideum cor meum tuo
 fundatur timore et nubians ardens ad te
 rorem superene bndictiois atapiat et f
 gremmet fructum uite. Monumenta ap
 ta sunt et multa surreperit corpora fat
 torum da queso domne anime mee a sepul
 thum resurgere peccatoz. Inis aut huc

que petant aliter tot et tam mirificas sigs
 in passione xpi inter que etiam fuit q uoce
 magna clamans sic cito et sponte expirauit
 centurio qui crucifixoribus pccat et mi-
 lites qui cum ipso constituti erant ad custo-
 diendum ihm in cruce quousq; expirasset ti-
 muerunt ualere et diuine uirtuti tot et tanta
 miracula ascribendo glorificauerunt deum
 fidei confessione ac potestatem et ueritatem
 diuinitatis in xpo confessi sunt dicentes uere
 hic homo iustus erat uere filius dei erat iste
 aliter em tanta gloria in eius morte no appa-
 recet et iustus dicit uere filius dei erat iste
 Marcus uere hic homo filius dei erat. lu-
 cas. uere hic homo iustus erat ibi resulant
 ueritas diuinitatis quia uere filius dei ibi ue-
 ritas humanitatis quia uere hic homo ibi ue-
 ritas innocentie sue et sanctitatis quia ue-
 iustus erat. Et hec tria natura erant ad re-
 demptor. scilicet homo qui debet. deus qui uale-
 ret. iustus qui congrueret. Et ex istis arg-
 grauat scelus iudeorum quia occiditur
 deus a se uisus homo a bestis caninis iustus
 ab iniustis. uulgam quidem istos ad fidei
 diuinitatis xpi disposuit. pccatum clamore
 magno sic potens et dominatus spm di-
 misit dicebant em q clamor ille supna-
 turalis et miraculosus fuit quia ppe de-
 factum sanguinis et effluuium spirituum
 talis clamor naturaliter fieri non potuit
 ab homine sic pmo quo morti et ideo con-
 cluserunt q esset factus uirtute diuina et
 supnaturali et psequens q ipse esset fi-
 lius dei. Quod etiam ex hoc ppendunt
 quia qm uoluit tunc spm dimisit. de n.
 dicit Hiero. nullus habet potestatem dimi-
 tendi spm nisi ille qui amatum est. Et se-
 cundum aug. ai post illam uocem cotinuo
 tradidit spm hoc maxime qui aderant
 sunt mirati longa em morte cruciaba-
 tur in ligno suspensi. De isto centurione
 sic dicit ber. fecit ille centurio itacutus

ea non auctore qui ad unam expirantis
 uocem sub tot infirmitatu inditus dñi
 maiestatis agnouit. Ad hoc non despicit
 quod uidit quia credidit quod nondum
 uidit. Non autem credit ex eo quod uidit
 sed ex eo quod audiuit quia fides est euan-
 geliu auditis aut per uerbum xpi. Et
 secundum Hiero. centurio ut quidam dicit
 non solum confessor fuit sed etiam corrob-
 ratus in fide martiriu suscepit. Ad hoc
 q centurio gentilis confessor fuit xpm
 tam clare significata fuit gloriosa confessio
 gentilium in eoru conuersione et duritia
 iudeorum in infidelitate. Unde Hiero. No-
 uissimam autem nunc xpm efficiunt quia genti-
 lis populus confitetur et plebs iudeorum ceca-
 ta negat ut fiat eis error nouissimus pe-
 ior priore. Unde et beatus. Quanta ergo ce-
 citas iudeorum qui tot per dñm uirtutibus
 factis tantis in morte eius uidentibus
 signis credere respicerunt et infideliter
 gentilibus deum glorificare uel timere
 contempserunt. Unde merito per retentione
 fides eate designatur que uel in misteriu
 celestiu per mortem domini reuerato co-
 tinuo ihm et uerum iustum hominem et ue-
 ra filium synagoga tudente confirmat. In
 et ambrosio. Duriora scilicet pectora iude-
 orum. iudeo arguit credit nimis pccator
 scelus suum morte condempnat. clementer
 fuit terra conuulsur monumenta re-
 ferantur iudeorum tamen immobilis duri-
 cia manet orbo conuulso. hec ambrosius.
 Considera ergo tu homo redempte quis
 et quous et qualis est qui pro te pendet
 cruce cuius transitum et celum luctet et
 terra et lapides duri q; compassione fundit
 cuius mors mortuos uiuificat et que om-
 ni creatura dñm suu confitetur. O cor hui-
 us omni lapidum duritia dicitur si ad tan-
 ti rememorator pccati nec terrore con-
 currens nec compassione afficeris nec con-

punctione timoris nec pietate molli-
 us unde ihero. Omnis creatura pro mo-
 rienti compatitur sol obscuratur terra
 mouetur petre funduntur uelum tēpli
 diuiditur sepulchra aperuntur si solus
 miser homo non compatitur pro quo solo
 xpe patitur unde et bernhardus ascendit
 xpe in altum ut ab omnibus uideretur
 alta uoce clamauit ut ab omnibus au-
 dretur clamori fletus admiscuit ut ho-
 compateret. Quia ad hanc uocem no con-
 cutitur terra grauior est petra durior se-
 pulchro fecit hoc bern. **¶** Erant autē
 ibi ad assistendum ad considerandum ad
 ad pacendum ai mē dōmni Johanes et
 maria cleopha et die sorores domine stilia
 maria cleopha et maria salomee et pect
 istas que principales erant etiam plures
 alie mulieres a longe stantes et uidentes
 que fiebant que secute eum a galilea fue-
 rant ex deuotione quam ad audiendum
 uerbum eius habebant ministrantes ei
 nāria uite de substantia sua ut metebat
 eorum carnalia cuius ille metebat spūa
 lia. **¶** Consuetudinis em uiduice fuit ut mu-
 lieres de substantia sua victum et uestitū
 p̄uicatoribus et p̄ceptoribus suis mini-
 strarent et in alijs ut in p̄paratione tibi
 et locōne uestitū seruirent quod et dñs ac-
 cepit ut exemplum daret ap̄lis eoru con-
 silens infirmitati et ut euangelio matris
 uacarent nec tūc hoc scandalum erat. Pau-
 lus autē superogauit qui tūc habet p̄tate
 circumducend mulieres sicut alij non tane
 usus est ea p̄tē p̄seudo ap̄los ut eos a p̄i-
 tatione rep̄meret et p̄tē susp̄itoz remoue-
 dit maxime inter gentes ubi talis con-
 suetudo non erat et ideo scandalum facere
 poterat ministrabant autē dōmno carna-
 lia pro spūalibus non q̄ indigeret dōm-
 creaturis sicut ostendit typi m̄graz
 q̄ dictu atq̄ uestitū ex discipulis deberet

deberent esse contenta unde Criso. **¶** Hec autē
 mulieres considerabant que gerebantur
 que maxime erant compassibiles et que
 sequebantur ministrantes usq̄ ad p̄icula
 affuerunt maxime fortitudine ostenden-
 tes quia cum discipuli fugerunt ip̄e affu-
 erunt hoc Criso. **¶** Qualit tunc anima ma-
 tris intm̄ doloris gladio penetrata car-
 tum sic penose filium deficere languere
 lacrimari clamare et mori et se in mundo
 derelinqui in tanto dolore et anxietate uide-
 bat et qualit clamauit si tñ loqui poterat
 et dixit. **¶** Fili in dilectissime quid facia ego
 mestissima au me miseraz comendati dñi
 tis fili in memeto mei et omnis familie
 tue. **¶** Ita desolatam relinquit memento
 etiam om̄ qui tibi seruerunt fili in et e-
 in manus tuas et patris tu comendo me
 ip̄am et totam etiam nraz. **¶** **¶** p̄tē sancte de-
 onpotens in manus tuas comendo filium
 meum ymo dñm meum et filium tuum
 Jam em defias et ante filium meum in eius
 respectu mori desidero. **¶** Talia dicens estimo
 q̄ p̄tē angustiarum multitudinem uel ob-
 scripta erat et q̄ in sensibilibus uel semmor-
 tua fā et q̄ se sustinere non ualens coerit
 in faciem faciem suam sup̄ terram. **¶** Nullus n-
 cogitare aut dicere possit quāta mestitia pa-
 tientem et morientem suspirauit et doli-
 erit unde ip̄a sustinebat intus quod filius
 tulit foras. **¶** Quid tunc Johannes sp̄aliter
 ab eo dicitur quid maria cleopha fidelis et di-
 lecta discipula quid ue sorores domine fa-
 ciebant. **¶** Sed quid facere poterant. **¶** Replete
 erant amaritudine complete doloribus in-
 ebriate absinthio et intollerabiliter flebant.
¶ Carissime cogita et confide quāto dolore
 et eulatu omnes amici eius plorabant
 quia etiam hi qui sibi nihil attinebant
 et cum nihil habere uidebant multū do-
 lebant sicut centurio et alij milites qui ibm̄
 transierant et cum quousq̄ ex sp̄raffet

aut uidebant et omnis turba eorum qui
 ad uidentium spectaculum conuenerant
 et simul aderant et uidebant que fiebat
 qui pectora sua in signum pnie et luctus
 percutientes cum silentio reuertebant
 dolentes de xpi persecutione. **¶** **¶** **¶**
 q percutiebant pectora quia pnie est et
 luctus mraū p̄ duplicat̄ intelligi siue n-
 cum cuius uitam dilexerunt iuste otasum
 dolebant siue cuius mortem se impetrasse
 memnerant hūc in morte amplius glori-
 ficatum tremebant. **¶** **¶** **¶**
 nos secūndum ad malos. **¶** **¶** **¶**
 plora et tu cum mulieribus et alijs et si-
 piam animarū habes et uiscera pietatis an-
 ans. **¶** **¶** **¶**
 tu. **¶** **¶** **¶**
 ris. si terra cotremiscente tu cotrista-
 sis. si saxis cor tuū scinditur si flentibus uis-
 autem mulieribus tu conlata maris hec an-
 selm. **¶** **¶** **¶**
 mortuus recedit multitudo toto remanet
 mestissima mater cum iohanne et margare-
 na et alijs sororibus suis. **¶** **¶** **¶**
 mater faciebat leuabat manus p̄ cordis de-
 siderio tangere cupiens dilectum suum ut ul-
 sic dolori et amori melius consulere potu-
 iss. **¶** **¶** **¶**
 nem fumantem et ex uulneribus filij ad
 terram usq; stillantem nimia cum audita-
 te deosulabatur in tm̄ ut facies eius de
 cruore filij otasi sanguinolenta redderetur.
¶ **¶** **¶**
 bat maria considerans. **¶** **¶** **¶**
 pendentem in cruas stupite seuo pedibus
 q; intens in altum manus leuabat am-
 plectens crucem ueniens in ostia eius. **¶** **¶** **¶**
 qua parte sanguis unda crucem regabat
 illi se uerebat ut eam complecti ualeat
 eo quo sursum manus extendere nō uale-
 bat. **¶** **¶** **¶**
 tem s; manus inde frustra ruerse in se re-

Abant. **¶** **¶** **¶**
 sum erigebat ad xpm et quia tangere
 illum nequibat male collidebatur ad
 terram. **¶** **¶** **¶**
 rat. **¶** **¶** **¶**
 lingebat terram deosulans quam cru-
 cis bnda regabat. **¶** **¶** **¶**
 hec aug. **¶** **¶** **¶**
 sedendum uisita crucem contemplantur
 dilectum suum expectant a deo auxilium qm̄
 ipm̄ deponere uolebant et sepelire. **¶** **¶** **¶**
 morantibus igitur et sedentibus eis spe-
 crucem et aspicientibus sine mēmissione
 dñm̄ tñm̄ sic pendentem in cruce mē latro-
 nes sic nudum sic deturpauit. sic afflictu-
 sic mortuum et sic ab omnibus delictum
 ecce armati multi ueniebant a ciuitate
 uersus eos qui licentia pylati habita mit-
 tebantur a iudeis ut ipis crucifixis crum
 frangerentur ut acus morerentur et talit̄
 mortui tollerentur de patibulis et sepeli-
 rent ne in magis die sabbati qui a uespa-
 scote ferie incipiebat et p̄t̄ ipm̄ sabbati
 et p̄pter festum azmorum ualde sollemp-
 nis erat corpora eorū in cruce pendentia
 remanerent et festum horrore diuturnū c-
 cautus sederent. **¶** **¶** **¶**
 qua crucifixus est dominus sollempnis erat
 apud iudeos. **¶** **¶** **¶**
 fut sollempmor ratione sabbati apud eos
 quia in die sabbati que infra octauas occu-
 rebat duplex festum erat. **¶** **¶** **¶**
 bat quia in lege p̄ceptum erat ut caduēa
 suspensorum p̄pter dilecti usq; mane non
 essent suspensa ne in d̄ e pollueret terra. **¶** **¶** **¶**
 theoph. **¶** **¶** **¶**
 dice solem in hōis supplicio. **¶** **¶** **¶**
 iudei hoc quidem in paruis diligentes fuit
 s; in magis contempserunt et ai tanta
 fuissent operati audiam de die diligenti-
 uacuant̄ colantes uultum et glaudes

camclum **A**ppropinquat ergo ipi arma
 ti cum furore et strepitu magno et uidetes
 latrones ad huc uiuere frangunt eis crura
 et occidunt ac deponunt et in aliqui foueam p:
 ueniendo no oleat sepeliunt Duo milites fregi:
 runt crura unus latronis et duo alterius
 et sic simul uenerunt ad ihm qui erat me:
 dius **R**eduntibus aut illis uexsus dñm
 ut uiderunt eum iam mortuum eo qd acbio:
 ea supposita qd latrones pertulerat **S**ed qd
 forte ante alios suspensus fuit **S**ed quia po:
 testatem ponendi autz habuit non fregit
 eius crura quia hoc non fiebat nisi ad hoc
 qd euadere non possent de patibulis
 ut impleverit consecutus scriptura qua dicit
 in **Exodo** **D**e non commuetis eo eo scilicet pas:
 chali agno qui uerū agni dñi sūt xpm pre:
 figurabat qui mortuus iam coctus ad esū
 fideliū erat **I**deo em ordinatione diuina co:
 lautum est ut ossa agni paschalis no fran:
 gerent quia uerū agni ossa in cruce facta
 non sunt ut sic figura et ueritas conuen:
 rent **Q**ui certificarent de eius morte vñ
 milium longinus noie tunc impius et su:
 perbus post uero conuersus et martir factus
 porrigens lanceam de longe factu latus dñi
 ihu deorum uulnere grandia aperuit ut im:
 pleret scriptura qua per zachariam dicitur
Uidebunt in quem transfixerunt **I**n qua p:
 pheta sim augustinus pmissus est xpc mea qui
 crucifixus est carne uenturus **E**t no qd iste
 miles fecit hoc ad complacentiam iudeoz de
 morte xpi certificari uolentiu **I**n quo etiā
 patet nimia ipoz crudelitas quia non
 sauari pens quas xpo uenit infligenda
 etiā mortuū uulnerare conati sunt **O**rit
 et hodie xpm semel crucifixū conat rui:
 sus uulnerare qui sine timore peccare
 psumit uel de peccato se iactare **U**nde tbe:
 opilius ut iudeis complacent lanceatiū
 xpm circa corpus ebare contumelias
 inferentes **U**nde et **I**riso **D**ixerunt ei

no
 sic no de
 agone lat
 is xpi

quod

costr lancea et mortuo corpori de reliquo
 eductantes et in mortuū em conuerti cor:
 pus in litem multo deterius fuit qd crucifi:
 gi **Q**ui aut cum lanceauit. tu fere caligaf:
 sent oculi eius pre senectute et rafa uel
 potius nutu diuino sicut et lanceauit licet
 nesciens sanguine xpi per lancea defluente
 oculos tangeret. continuo clare uidit et p:
 timus illuminatus in xpm credidit **U**nde et m:
 liae cedens instructus ab aplis. in cesarea
 capadocie xpxom ante monachūa uita:
 diuiti et in omni sanctitate pmanens
 uerbo et exemplo multos ad xpm conuer:
 tit **D**e eo qd ait ysidorus lancea longinū
 latus saluatoris aperuit et non em ue:
 mam iuit. si opatus honorem et marti:
 ry coronam pmeruit **N**on sufficit uidet
 et alius qd xpm occiderunt sicut et post morte
 diuersimode deriserunt **I**stud olim fuit in
 absolon postensum quem legitimus carboc
 suspensum **E**t ueniens ioab tres lanceas i
 corde xpi fixit et armigeri ioab gladijs
 ipm crudeliter misserunt **O**rit et xpc i
 cruce lancea militis et in sup tribus lan:
 ceis i tribus doloribus est conspicuus qd
 pmi habuit eo propereu penarum mg:
 tudine. scdm ex dilecte matris sue amari:
 tudine. tertia xpc peccatores quibus sua
 passionem pfauit non prodesse et i sup
 super hoc uideri misserunt eum gladijs
 liguarum suaru acutissimis **H**oc mo os
 uoluntari peccatores xpm inuadunt
 qui sponte peccando uerato ipm cruci:
 figunt **M**ilus peccat qui offendit xpm
 regitatem in diuinitate qd qui crucifixat
 eum conuersantem in humanitate **Q**uod
 contumelia a iudeis illata in signi pro:
 dit quia de corpore extremis sanguis
 uerus et aqua puri miraculose manā
 uit **U**nde sequit **E**t continuo sanguis et
 aqua eo quibus habent officium etae sa:
 cramenta **I** hoc sim est ad ostendendum

no hor

no tres dolores

hic no de hoc ma
 tia uide de celestis
 rati que missas rati
 in glo. pma in
 epistola jo pma
 c. p. in glo
 et in epistola

q̄ per passionem xpi plenam consequimur
 ablucos sc̄ a peccatis et maculis. a peccatis qui-
 dem per sanguinem qui est p̄ciū nre redē-
 ptionis s̄m illud p̄ci. Non corruptibilibus
 auro uel argento redempti estis s̄ p̄ciōso
 sanguine a maculis uero per aqua que laua-
 rum est nre regenerationis s̄m illud dicit̄.
Effundam sup uos aquam mundam et mu-
 dabimini ab omnibus iniquitatibus uestris. Et
 referri p̄t sanguis ad p̄ciū et nra redēptio
 ut redimam̄ a peccatis. aqua ad lauacrum
 et p̄ciū ablucos ut purgem̄ a culpis.
Sanguine em argm̄ domus suauit̄ a p̄ciōso
 angeli et aqua maris rubi extinguit
 m̄m̄. Effusus est m̄q̄ ille ad redēptio-
 nis ad redempti ablucos. Ille ut redimeret
 captiuū. ista ut ablueret mundum. **Q**uod
 p̄ciōso s̄m̄ satis intelligit̄ in p̄mo quia ubi
 est plena a peccatis ablucio ibi sequit̄ et a pe-
 catis redemptio et ubi est a maculis ablucio
 ibi p̄ciū et a peccatis purgatio. **H**oc etiam
 s̄m̄ comp̄t̄ figure q̄ sicut de late xpi
 dormientis in cruce fluxit sanguis et aq̄
 quibus consecrat̄ etiam ista de late ad dormi-
 entis in paradiso. m̄l̄ que ip̄a etiam figura
 bat̄ est formata. **E**t s̄m̄ est hoc miraclose
 quia corpore mortui in quo statim per mor-
 tis frigiditate sanguis coagulatur et in thabez
 coertis non solet sanguis exire nec de aliq̄
 aqua pura manare. **I**lle aut̄ sanguis eadē
 uerus et purus et aqua uera et pura et
 nou ut quidā dixerunt humor aquatilis
 seu flegma. **C**onsidera nūc quia fuit mali-
 cia iudeorū qui ad huc non fuerunt satiani
 peccatis et obprobrijs xpi in uita eius illa-
 tis q̄n̄ eadē eu persequerent̄ mortui. **E**t
 quia istud uulnus latus non senserit tū
 corpus mortui fuit tamen per hoc con-
 tumelie et crudelitates illate mortuorū
 corporibus reputant̄ ac si uiuis inferret̄.
Hoc hoc ar̄ lanceatoris lateris h̄nt̄ tria do-
 cumeta. **P**rimū est q̄ nos ad mortui fuit̄

cum xpo sauet mundo et peccatis tūc debet
 et lanceari tūc xpo cuspide iudicis caritatis
 sicut aia illa se lanceat̄ gloriabat̄ que
 dicebat̄ uulnerata caritate xpi sum. **H**ac
 etiam amoris lancea cor suū perforari
 augustinus petuit dicens. **I**ogo te domine
 per illa saluosera uulnera tua que passus
 es pro salute nra in cruce ex quibus ema-
 nauit ille p̄ciōsus sanguis quo sumus re-
 dempti. uulnera aut̄ mea p̄ciū pro
 qua etiam mori dignatus es uulnera eadē
 igneo et potentissimo celo tue potentissime
 caritatis. **C**onfige cor meū uia illo tui amo-
 ris ut dicat tibi uia mea caritate tua ul-
 nerata sum ita ut ex xpo uulnera amoris
 tui uberime fluant lacrimae die ac nocte. **D**omi-
 ne obsecro hanc durissimā mēte
 meam ualida cuspide pre dilectis ut altius
 ad mētem penetret uirtute potenti hoc
 aut̄. **S**ecūm documentum est s̄m̄ **F**r̄iso.
 q̄ nos percipere debemus sacramenta eccl̄e
 ea intentione ac deuotione ac si nobis de la-
 tere xpi profluere uulnus em̄ latus xpi
 fuit ostiū sacramentorū. quia sicut de late
 p̄mo ad formata est eua ita de late secūm
 ad formata est etiam. **U**nde secūm auḡ.
Explanti uerbo euangelista usus est ut nō
 dixeret. latus em̄ percussit aut̄ uulnera
 aut̄ quid aliud. s̄ ap̄aruit ut inuait q̄ ibi
 p̄ciū ostiū uite apertum est quia m̄de sa-
 cramenta eccl̄e manauerunt sine quibus
 ad uitā uitā non intrat̄. **E**t nō q̄ hoc quod
 dicit̄ sacramenta manasse de late xpi spe-
 cialit̄ intelligendum est de duobus p̄ciū
 is sacramentis sine quibus non intrat̄
 ad uitā. **A**delis de sacramento redemptio-
 nis et sacramento ablucio-
Quod p̄mum
 p̄ciū ad sacramentū eucharistie et sufficit
 per sanguinem. **P**rimo est ip̄e idē sanguis
 quem cotidie sumimus et qui fluxit de la-
 tere xpi. s̄m̄ uero p̄ciū ad sacramentum
 baptismatis quod significatur p̄ aqua

Unde augustinus ille magister sanguis in remissionem
 fusus est peccatorum. aqua illud salutis cem-
 perat poculum. hoc et lauacrum prestat et
 potum. hoc figurabat quod noe in latere
 arce ostium facere iussus est quo intrarent
 animalia que non erant delinquentia qui-
 bus figurabat etiam de istis etiam sanguine
 et aqua dicit idem augustinus quod credibile est quod la-
 teris ille cui promissum dominus paradysum as-
 persus fuit aqua et sanguine de christi latere con-
 fluentibus. et tali sanctissimo baptysmate sal-
 uatus sit cum sine baptysmo nemo saluet
 uel mauturo Tertium documentum est quod nos
 omne uoluntatem nostram conformare debe-
 mus uoluntati diuine et quod uoluntas dei
 omnibus et super omnia sit nobis accepta eo
 quod cor christi uulneratum est amoris uulnere propter
 nos quatinus nos per amore recipimus
 intrare possimus per ostium lateris ad cor eius
 et ibi omnem amore nostrum ad suum diuinum
 amorem conuere ut sicut ferrum cadens ad
 ignem in omni redigatur amore. Hoc enim
 omnia desideria sua debet fundere et ordiare
 in deum amore christi quia pedibus pro quibus
 affusus accipitur. est crucifixus. et in omni
 bonis operibus se contere ac tunc mala opera
 deuitare amore christi quia manibus pro quibus
 opera accipitur. crucifixus est. omne uero
 uoluntatem suam conformare uoluntati di-
 uine pro illo amoris uulnere quod meruit
 pro bono accepit cum incommensabilis amoris sa-
 gitta cor suum mellissimum perforauit. Per
 istud uulnus quod per ostium amoris tunc in-
 traueat cum debeat. longinuis magister ape-
 ruit mecum latus christi lancea et ego intraui
 et ibi reuestro fecurus. Clauis et lancea
 clamant mecum quod uere reconciliatus sum
 christo si eum amauero. Ad conformandum se
 hinc articulo rememoretur homo quod super ex-
 cellentissimi amore christi in apertione lateris
 sui nobis ostendit in quo nobis aditum
 patulum ad cor eius dedit. festinet ergo

homo intrare ad cor christi ac colligat
 omne amore suum et conuertat amoris di-
 uini reuoluendo in mente sua documenta
 promissa. Et cogit etiam homo quanta cari-
 tate christi ex latere suo nobis profuerit
 sacramenta quibus intremus ad uitam
 eternam uel alias sicut deus meditati et o-
 ranti deuotum ministrabit. Ihu qui latus cor-
 poris tui mortui lancea aperuit et ex eodem
 sanguinem et aquam exire uoluisti dulcedo quod
 cor meum lancea caritatis ut tuus dignus
 efficiat sacramentis que de eodem sanctissimo
 latere profuere uolunt. In apertura lateris
 tui domine aperuisti electis tuis ianuam
 uite. hec porta tua domine iusti intrabunt
 in eam. Noli domine queso iniquitatem mea-
 rum recordari ut propter eas mecum claudas
 additum istum quem peccatoribus et peccati-
 bus prouidisti. Et licet istud uulnus lateris
 non sensit christus quia mortuus. beata tu mater
 uirgo eius. bene sensit tuus felicissima uir-
 tudinis illa lancea transiit. Tunc ipsa de-
 faciens et quod mortua recitat. me beata mag-
 dalene interea dices quotiens hodie mortui-
 a est. Totiens certe quotiens uidebat con-
 filium suum nouitate uide nunc perfecte reu-
 ficata est in ea symeonis appetita quia sibi
 dixerat. Tuam magister uirum gladius per-
 transibit. Hoc latere christi passione
 a cuius artano tamquam a fonte precium
 uere salutis copiose est effusum merito e-
 at ad compatiendum et amandum uul-
 nerat cor nostrum quia hic maxime apparuit
 quod copiosa apud eum redemptio fuit. Unde
 beatus. Ad amulum postremo pietatis edidit
 in mortem animam suam et de christo latere pro-
 tulit pauca satisfactionis quo placaret pa-
 trem per quod illum plane ad se ueritatem
 traxit. Apud deum misericordiam et copiosa apud eum
 redemptio. Proorsus copiosa quia non gutta
 si uera sanguis largueret per quod partes
 corporis emanauit. Unde et ans. ad huc

autem aduentus eundem intueri quod gradus
et tenerima compassione dignus appare-
at. Vide nudum et uerberibus lateratum
in medio latium crucis ignominiose ferre-
is clauis affixum aceto et felle potatum
et post mortem lancea et late vulneratum
et copiosos sanguines tuos ex quibus uulnibus
manuum pedumque et lateris effluentem
fletum deducite oculi mei et liquefecit anima
mea igne compassione super coetuere amabi-
lis uiri huius quem in tanta mansuetudine
tantis uideri esset doloribus hec ans. **Q**u-
od etiam uulnera sibi fieri permisit ut
humana generis quibus sensus a dyabolo cap-
tos redimet. **C**rope quippe hodie pro nobis
sanguinem suum fudit purissime plenissime et
acerbissime. **D**ulcissime fudit si consideret
causa nam in effusione sui propter sangui-
nis fuit purissima quia ipse fuit ex cari-
tate feruentissima ex qua uoluntate pro
nobis pati uoluit quod pulchre ostendit
aug. in persona christi dicens. **O** homo cogi-
ta qualia et quanta pro te passus sum tu
esses in manus patris mei recordari te cum
tamquam ouis perditam oberrares quesui te
et in humeris meis portavi te pro meo
reddidi caput meum propter manus opposui manus
meas clauis obiecti sanguinem meum pro te
fudi. **U**ltima meam pro te posui. ut iungere
te mihi. et tu diuidens a me conuertere
ad me et ego suscipiam te. **D**ulcissime fu-
dit si consideret mensura quia totum sangui-
nem effudit ita ut remota gutta in eo non
remaneret. **N**am sanguinem in latere
fudit in flagellatoe. et quibus sanguis ha-
buit in uertice et in capite effusus fuit
in spumarum confessione. Sanguinem uero
uenerarum et neruorum fudit in manuum
et pedum deliquatione. si sanguinem qui re-
mansit in corde uel in membris interiori-
bus effudit in lateris operatione et ideo
quia nihil sanguinis in eo remansit non

erat et speciosus neque decor. **A**cerbissime fu-
dit si consideret natura. Nam quanto natura
et complexio est nobilior et delicatior ta-
to est sue lesione perceptibilior et proinde
pena inflictis et eius sensibilitas est acer-
bior. **S**ed constat quod complexio corporis christi
fuit delicatissima quia spiritus sancti artificio
de uirginis sanguine formata et ergo sui sangui-
nis effusio et penarum illatio fuit acerbissi-
ma et ideo dicit aduentus spiritus mentalis et re-
dote sensibilis si est dolor similis sicut dolor
meus. **Q**ui dicit non. **C**onuerge ergo anima
esto sicut columba edificans et sumo ore fo-
raminis ibi ut passer inueniens domum regi-
lare ne cesses ibi tamquam turtur casti amoris
pulos absconde. ibi os appone ut haurias
aquas de fontibus saluatoris. **H**ic enim est
fons exiens de medio paradisi qui in cor-
da deuota diffusus fecundat et irrigat un-
uersam terram. **F**ate ostium in late archa quo
nutrant animalia non putura diluio. **A**d
huius ergo petre foramina et macie cauer-
nae stude nunc et in die spiritus tui recedere et
in eis latitare ut ibi ualeas pastua iuere
et ora leonum euadere. **U**nde ans. festina
ne tardaueris comedere frum tuum in melle
tuo. bibe unum tuum cum lacte tuo. **S**anguis
tibi in unum conuertat ut melleuere in lac-
aqua mutet ut melleuere facta sit tibi
in petra flumina in membris eius uulnera
et in corpore eius materia tua tamquam in quibus
instar columbe latitas et deosulans sin-
gula ex sanguine eius fiant sicut uita coti-
nea labia tua et eloquium tuum dulce. **U**nde
et greg. **D**ec foramina petre uulnera
manuum et pedum christi in truce pendentis
libenter intellexerim. cauerna uero ma-
cie uulneris lateris quod lancea factum
est eodem spiritu dixerim. **S**icut enim columba in
foraminibus petre et in cauerna macie
esse dicitur quia dum in crucis recordatione
patientia christi imitatur dum ipsa uulnera

propter exemplum ad memoriam reducat quod columba in foraminibus sic simplex anima in vulneribus nutrimentum quo tota lesat inuenit hec greg. In his vulneribus saluatoris scruentiam et precor ac consolationem non modicam reperies unde beatus quidam de uerbis augustinus assumens sic ait et reuera ubi tuta firmataque infirmis requies nisi in vulneribus saluatoris Tanto illic securior habito quanto ille potentior est ad saluandum. fremunt mundus. fremunt corpus. dyabolus insidiat non timido. fundat enim sum super firmam petram. Deceat peccatum grande. turbabit conscientiam sed non peccabit quoniam vulnerum domini recordabor. Nempe vulneratus est propter iniquitates nostras. Quid tam ad mortem quod non christi morte soluat. Si ergo in mentem uenerit tam potens. tamque efficacis meditamentum nulla iam possum morbi magnitudine terri. Ego uero fidei quod ex me medici deest. usurpo in existeribus domini quoniam misericordie affluunt nec desunt foramina per que effluant forderunt manus et pedes. latusque lancea forauerunt et per has rimas licet in sugere mel de petra oleum que de sauo durissimo gustare et uidere quoniam suauis est dominus. Datet archam cordis per foramina corporis. patet magni illud pietatis sacramentum patet viscera misericordie in quibus uisitauit nos oriens ex alto. Quid in viscera per uulnera pateant in quo enim clarus quam in uulneribus tuis eluissis quam tu domine suauis et mitis es et multe misericordie. Quare enim misericordis nemo habet quam ut animam suam ponat quis pro abditis et dampnatis. Deu proinde meritum misericordie domini. Non plane sum meriti inops quam dum misericordie ille non fuit. De si me domine multe. multus mihi. bonum ego in misericordie sum. Quid enim si mul-

torum sum mihi conscius delictorum. Nepe ubi habundauerunt delicta superabundauit et gratia. Et si me domine ab eterno usque in eternum ego quam misericordie domini retinere cantabo. Quanta in foraminibus petre multatudo dulcedinis plenitudo gratie profectioque uirtutum hec beatus. Domine sic conuit sanguis tuus copiosa redemptio mea non permittas me in hoca mortis uel in deuidari petere cum impus si me tuo prociore redemptum aggrega cum electis tuis abscondendo me inter in foraminibus petre et in caueca matris et uulnerando me caritate tua ut amore linguarum. Qui enim uere te diligit pro te uulnerat et languet et donec te uideat a mundi actibus est uelud mortuus alienus fortis est enim ut mors dilectio tua et diu uelud infernus emulatio.

Considera nunc bene corpus christi in cruce posita dispositum quia ex hoc ad spem et fiduciam rapietis maiorem attestante beatus qui ait. Quis non rapiat ad spem et ad impetranda confidentiam qui eius attendit corporis dispositum. Unde caput inclinat ad os solum brachia extensa ad amplectendum manus perforatas ad largiendum latus apertum ad diligendum pedum affixionem ad nobiscum manendum corporis extensionem ad se totum nobis impendendum hec beatus. **Oratio**

Domine ihesu christe qui hora diei nona pendens in patibulo et clamas. Voca magna in manus patris spiritum tuum commendasti et inclinato capite eundem spiritum emisisti et iam mortuus uulneris latus de lancea multas suscepisti dignae queso nunc et semper spiritum meum tibi commendatum habere et gladio caritatis cor meum continere et quod uulnera tui corporis impingere et per hec cogitationes illatas ab ipso repellere ac tandem in fine uite mee spiritum meum in manus tuas commendatum